

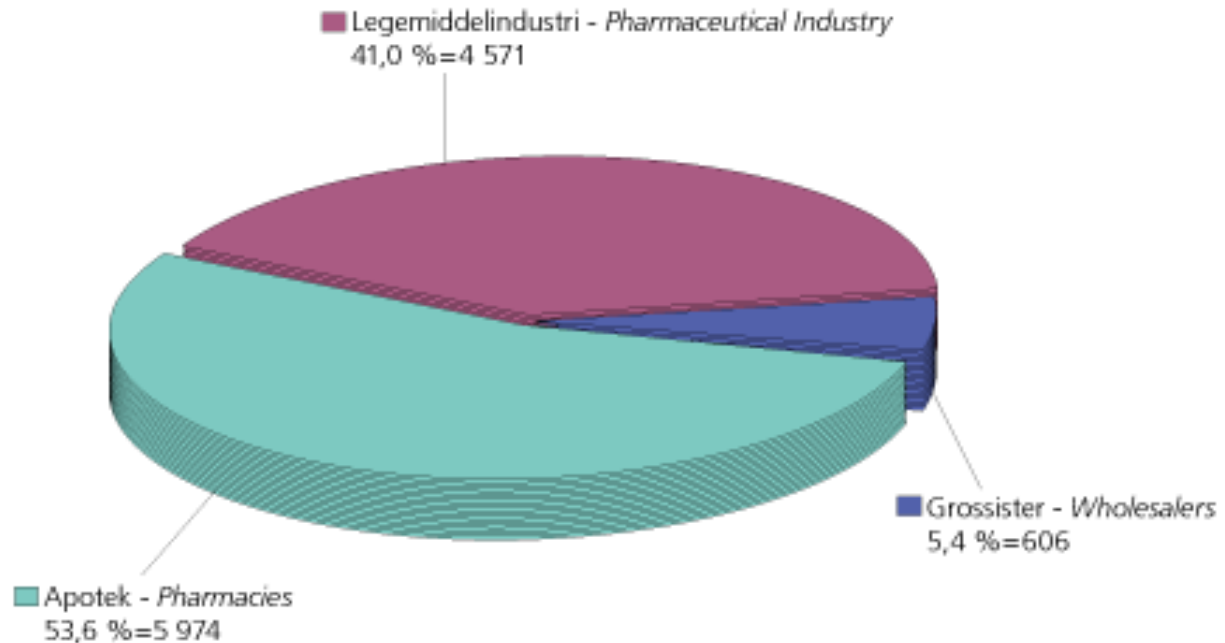
Aktørene i legemiddelmarkedet

Produsentene og grossistene

Aktørene i distribusjonskjeden

- Produsentene
- Grossistene
- Apotekkjedene/apotekene
- Legemiddelbrukeren

5.07 Antall ansatte i legemiddelindustrien og omsetningsleddene *Number of employees in the Pharmaceutical Industry and the distribution chain*

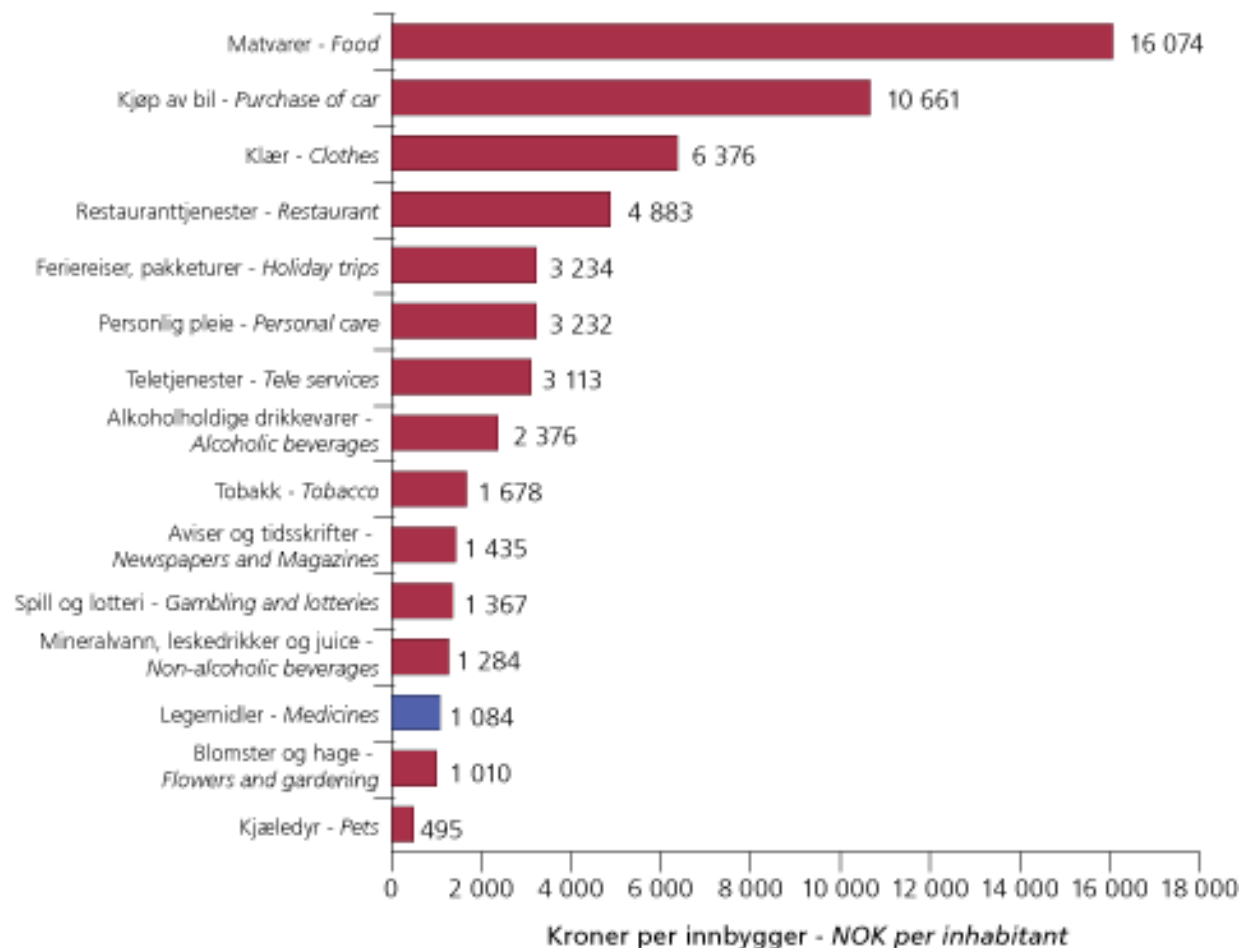

Totalt antall ansatte 2004 = 11 151
Total number of employees 2004 = 11 151

Tall fra 2004
Figures from 2004

Kilde: LMI/Statens legemiddelverk/Holtung/NMD/Apokjeden
Source: LMI/Norwegian Medicines Agency/Holtung/NMD/Apokjeden

2.09 Forbrukerens utgifter til legemidler i forhold til andre utgifter The consumer's medicine expenses compared to other expenses

Kilde: Statistisk Sentralbyrå
Source: Statistics Norway

Gjennomsnittlige årlige tall 2001-2003
Average annual figures 2001-2003

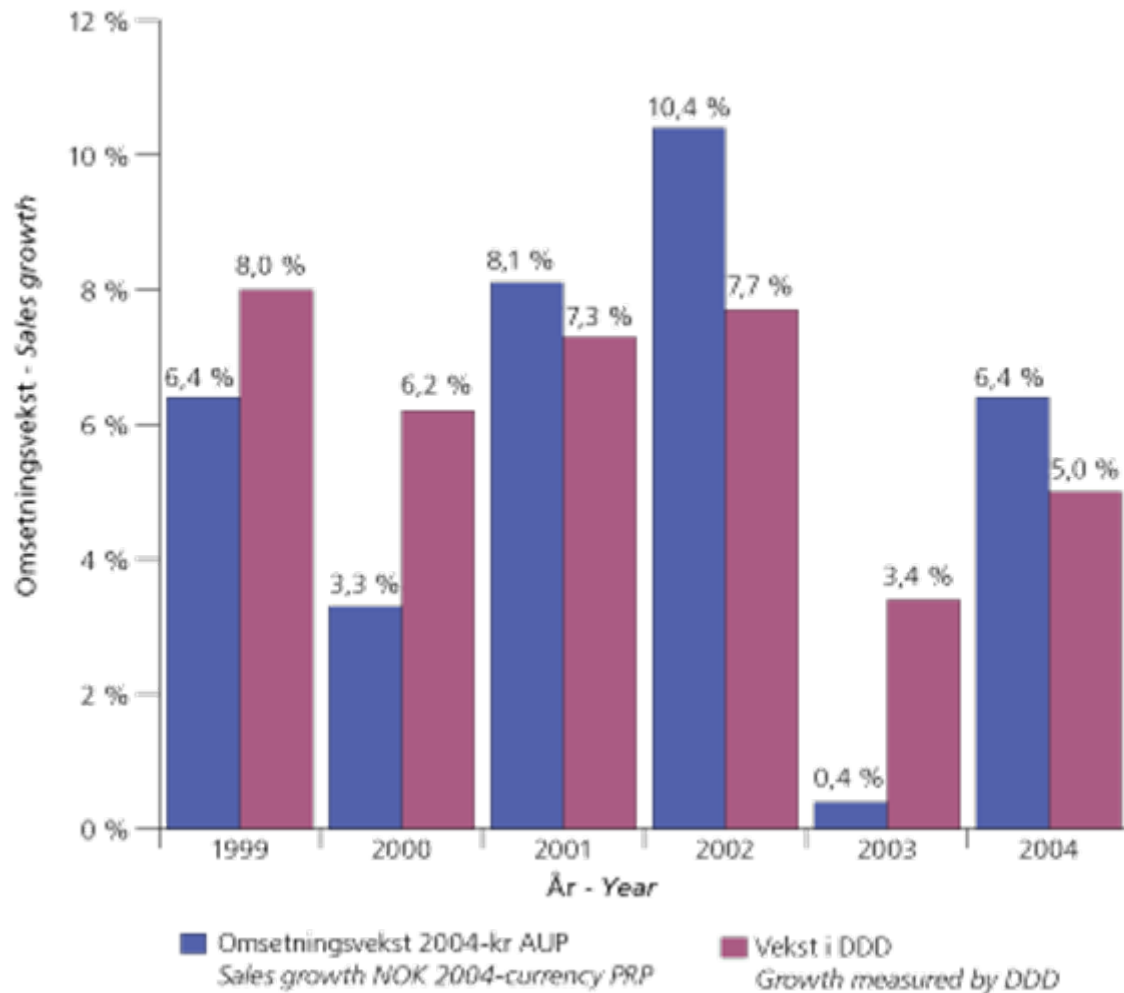
2.08 Daglige kostnader for bruk av legemidler Daily costs for consumption of medicines

Hovedindikasjon <i>Main indication</i>	Kostnader pr pasient pr dag (kr) <i>Daily costs pr patient (NOK)</i>
Høyt kolesterol - <i>High Cholesterol</i>	2-13
Høyt blodtrykk - <i>High blood pressure</i>	1-11
Forebygging av blodpropp - <i>Prevention of Thrombosis</i>	<1
Astma - <i>Asthma</i>	3-16
Allergi - <i>Allergy</i>	2-4
Depresjon - <i>Depression</i>	3-9
Leddgikt/slitasjegikt - <i>Rheumatoid arthritis/Osteoarthritis</i>	2-10
Diabetes (insulin) - <i>Diabetes (Insulin)</i>	7-15
Magesår og reflukssykdom - <i>Gastric ulcer</i>	8-11
Lavt stoffskifte - <i>Hypothyreosis</i>	<1

Kilde: LMI/Farmastat
Source: LMI/Farmastat

Anslag fra januar 2005
Estimates as of January 2005

1.06 Omsetningsvekst Sales growth

Kilde - Source: LMI/Farmastat

1.09 De 25 legemidlene på det norske markedet med høyest omsetning
The top 25 medicines on the Norwegian market in terms of sales value

Plassering 2004 (2003) Rank 2004 (2003)	Legemiddel Medicine	Omsetning 2004 AIP, mill. kr - Sales 2004 PPP, NOK mill.	Omsetnings- vekst Sales growth	Andel av totalmarkedet Share of total sales	Hovedindikasjon Main indication
1 (1)	Lipitor	377,9	25,3 %	3,7 %	Høyt kolesterol High cholesterol
2 (3)	Seretide	246,7	7,5 %	2,4 %	Astma - Asthma
3 (4)	Nexium	211,0	23,3 %	2,1 %	Magesår og refluksykdom Gastric ulcer
4 (9)	Enbrel	197,0	86,4 %	1,9 %	Leddgikt - Rheumatoid arthritis
5 (7)	Zyprexa	132,8	6,4 %	1,3 %	Schizofreni - Schizophrenia
6 (15)	Remicade	131,9	40,2 %	1,3 %	Leddgikt - Rheumatoid arthritis
7 (11)	Symbicort Turbuhaler	126,1	23,5 %	1,2 %	Astma - Asthma
8 (6)	Pravachol	122,9	-2,3 %	1,2 %	Høyt kolesterol High cholesterol
9 (8)	Celebra	122,0	1,6 %	1,2 %	Leddgikt/slitasjegikt - Rheumatoid arthritis/Osteoarthritis
10 (14)	Selo-Zok	106,3	11,5 %	1,0 %	Høyt blodtrykk High blood pressure
11 (12)	Imigran	105,6	6,8 %	1,0 %	Migrene - Migraine
12 (17)	Fosamax	99,2	23,9 %	1,0 %	Osteoporose - Osteoporosis
13 (18)	Detrusitol Sr	92,4	21,1 %	0,9 %	Overaktiv blære - Overactive bladder
14 (19)	Casodex	87,3	18,5 %	0,9 %	Kreft - Cancer
15 (2)	Zocor	86,5	-69,5 %	0,8 %	Høyt kolesterol - High cholesterol
16 (23)	Aricept	85,4	20,5 %	0,8 %	Alzheimers demens Alzheimer's disease
17 (16)	Zoloft	85,1	-6,4 %	0,8 %	Depresjon - Depression
18 (21)	Insulatard	81,9	12,4 %	0,8 %	Diabetes - Diabetes
19 (5)	Norvasc	75,4	-49,9 %	0,7 %	Høyt blodtrykk High blood pressure
20 (20)	Cozaar	74,5	1,9 %	0,7 %	Høyt blodtrykk High blood pressure
21 (24)	Cozaar Comp	74,5	6,5 %	0,7 %	Høyt blodtrykk High blood pressure
22 (10)	Vioxx*	73,7	-27,9 %	0,7 %	Leddgikt/slitasjegikt - Rheumatoid arthritis/Osteoarthritis
23 (-)	Lamictal	71,9	37,2 %	0,7 %	Epilepsi - Epilepsy
24 (-)	Humira	69,8	222,4 %	0,7 %	Leddgikt - Rheumatoid arthritis
25 (-)	Efexor Depot	69,7	34,2 %	0,7 %	Depresjon - Depression
Sum omsetning 25 største legemidler Aggregate sales top 25 medicines		3 007,4		29,4 %	
Sum omsetning alle legemidler - Aggregate sales all medicines		10 236,4		100,0 %	
*Trukket fra markedet 30. september 2004 *Withdrawn as of 30th of September 2004					

Kilde: LMI/Farmastat
 Source: LMI/Farmastat

1.07 Omsetning av legemidler fordelt på terapeutiske hovedgrupper (ATC)
Medicine sales by main therapeutic groups (ATC)

ATC-gruppe - ATC-group	Omsetning AIP 2004 mill. kr - Sales PPP 2004 NOK million	Omsetning AIP 2003 mill. kr - Sales PPP 2003 NOK million	Vekst 2003-2004, prosent - Growth 2003-2004, percent	Andel av total- markedet 2004, prosent - Share of Total Sales 2004, per- cent
N Sentralnervesystemet - Central nervous system	2 011,3	1 880,9	6,9 %	19,6 %
C Hjerne og kretsløp - Cardiovascular system	1 837,0	1 961,4	-6,3 %	17,9 %
L Antineoplastiske og immunmo- dulerende midler - Antineoplastic and immunomodulating agents	1 247,4	929,5	34,2 %	12,2 %
A Fordøyelsesorganer og stoffskifte - Alimentary and metabolism	1 101,6	998,8	10,3 %	10,8 %
R Respirasjonsorganene - Respiratory system	1 087,6	1 033,2	5,3 %	10,6 %
M Muskler og skjelett - Musculo-skeletal system	610,3	563,3	8,3 %	6,0 %
B Blod og bloddannende organer - Blood and bloodforming organs	535,3	496,5	7,8 %	5,2 %
G Urogenitalsystemet og kjønns- hormoner - Urogenitals and sex hormones	519,7	477,3	8,9 %	5,1 %
J Systemiske anti-infektiva - Systemic antiinfectives	470,8	462,9	1,7 %	4,6 %
H Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnshormoner - Systemic hormones excl. sex hormones	237,9	223,4	6,5 %	2,3 %
D Dermatologiske midler - Dermatologicals	231,6	227,1	2,0 %	2,3 %
S Sanseorganer (øye- og øremidler) - Sensory organs	204,2	187,4	9,0 %	2,0 %
V Varia (kontrastmidler, allergenekstr. etc.) - Various	116,1	113,6	2,2 %	1,1 %
P Antiparasitære midler - Antiparasitic products	25,3	22,2	14,1 %	0,2 %
Total	10 236,1	9 577,5	6,9 %	100,0 %

Kilde: LMI/Farmastat
 Source: LMI/Farmastat

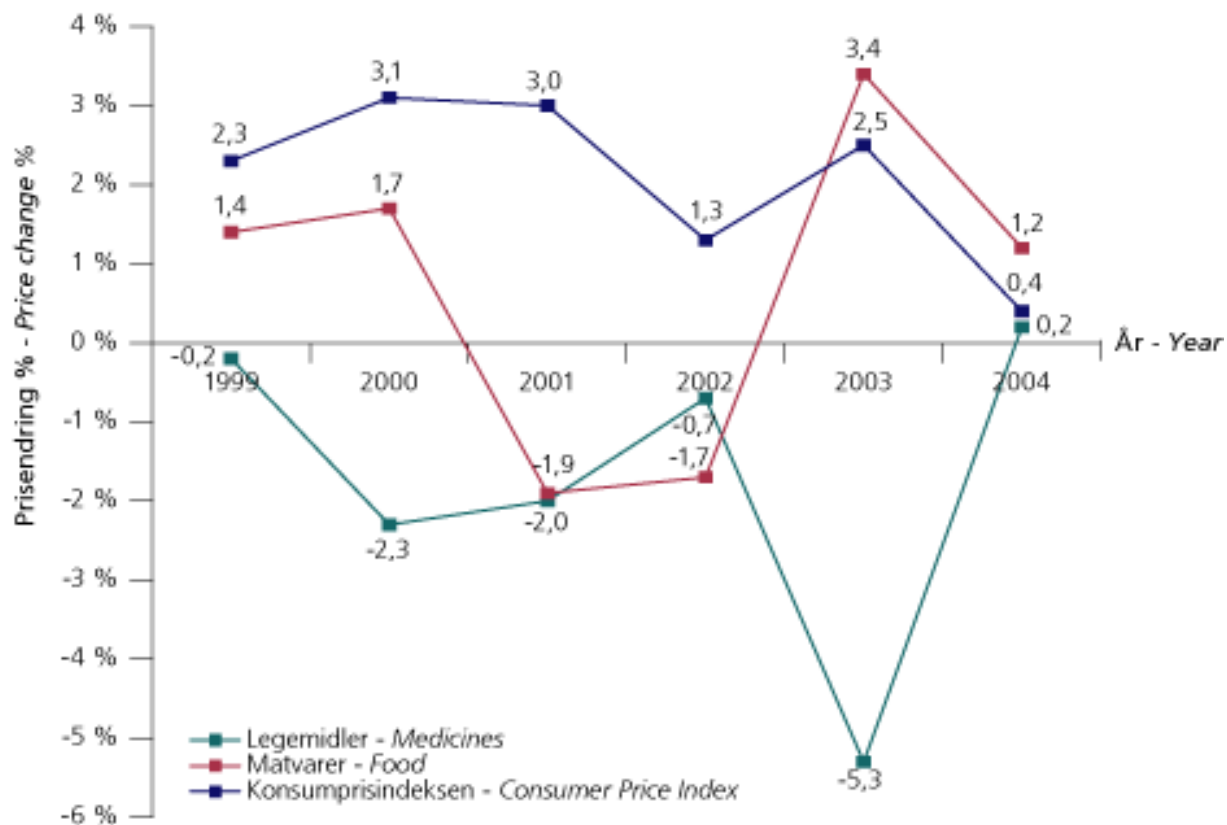
1.10 De 25 mest omsatte legemidlene i definerte døgndoser (DDD)
 The 25 most sold medicines in terms of defined daily doses (DDD)

Plassering 2004 (2003) - Rank 2004 (2003)	Legemiddel - Medicine	DDD per 1000 innbyggere per døgn - DDD per 1000 inhabitants per day	Vekst 03-04 - Growth 03-04	Hovedindikasjon - Main indication
1 (1)	Flux	64,3	4,7 %	Karies - Caries
2 (2)	Albyl-E	58,8	5,6 %	Forebygging av blodpropp - Prevention of thrombosis
3 (3)	Lipitor	54,0	25,4 %	Høyt kolesterol - High cholesterol
4 (6)	Nycoplus C-Vitamin	31,3	28,7 %	Vitaminmangel - Vitamin deficiency
5 (7)	Nycoplus B-Total	20,4	-4,8 %	Vitaminmangel - Vitamin deficiency
6 (9)	Selo-Zok	20,3	9,7 %	Høyt blodtrykk - High blood pressure
7 (8)	Levaxin	19,9	4,3 %	Lavt stoffskifte - Hypothyreosis
8 (13)	Nexium	17,9	24,2 %	Magesår og refluksykdom - Gastric ulcer
9 (4)	Zocor	17,8	-44,5 %	Høyt kolesterol - High cholesterol
10 (18)	Renitec	17,3	39,3 %	Høyt blodtrykk - High blood pressure
11 (16)	Imovane	16,6	26,2 %	Søvnvanser - Insomnia
12 (10)	Triatec	15,9	-11,3 %	Høyt blodtrykk - High blood pressure
13 (5)	Norvasc	15,8	-42,7 %	Høyt blodtrykk - High blood pressure
14 (12)	Otrivin	14,7	1,3 %	Tett nese - Nasal congestion
15 (11)	Paracet	14,1	-8,2 %	Smerter - Pain
16 (14)	Trionetta	13,6	-2,7 %	Prevensjon - Contraception
17 (-)	Aerius	11,8	23,7 %	Allergi - Allergy
18 (15)	Pravachol	11,8	-10,4 %	Høyt kolesterol - High cholesterol
19 (19)	Seretide	11,4	1,1 %	Astma - Asthma
20 (-)	Simvastatin Alpha	11,4	143,3 %	Høyt kolesterol - High cholesterol
21 (25)	Yasmin	11,0	13,1 %	Prevensjon - Contraception
22 (-)	Simvastatin ratiopharm	10,8	6392,6 %	Høyt kolesterol - High cholesterol
23 (21)	Prednisolon	10,7	2,3 %	Betennelsesdempende - Anti-inflammatory
24 (20)	Celebra	10,3	-2,3 %	Leddgikt/slitasjegikt - Rheumatoid arthritis/Osteoarthritis
25 (-)	Marevan	9,9	2,9 %	Blodpropp - Thrombosis
Sum - Sum		512,0	1,8 %	
Total omsetning DDD - Total sales DDDs		1394,4	4,7 %	
Andel av totalmarkedet - Share of total market			36,7 %	

Kilde: LMI/Farmastat
 Source: LMI/Farmastat

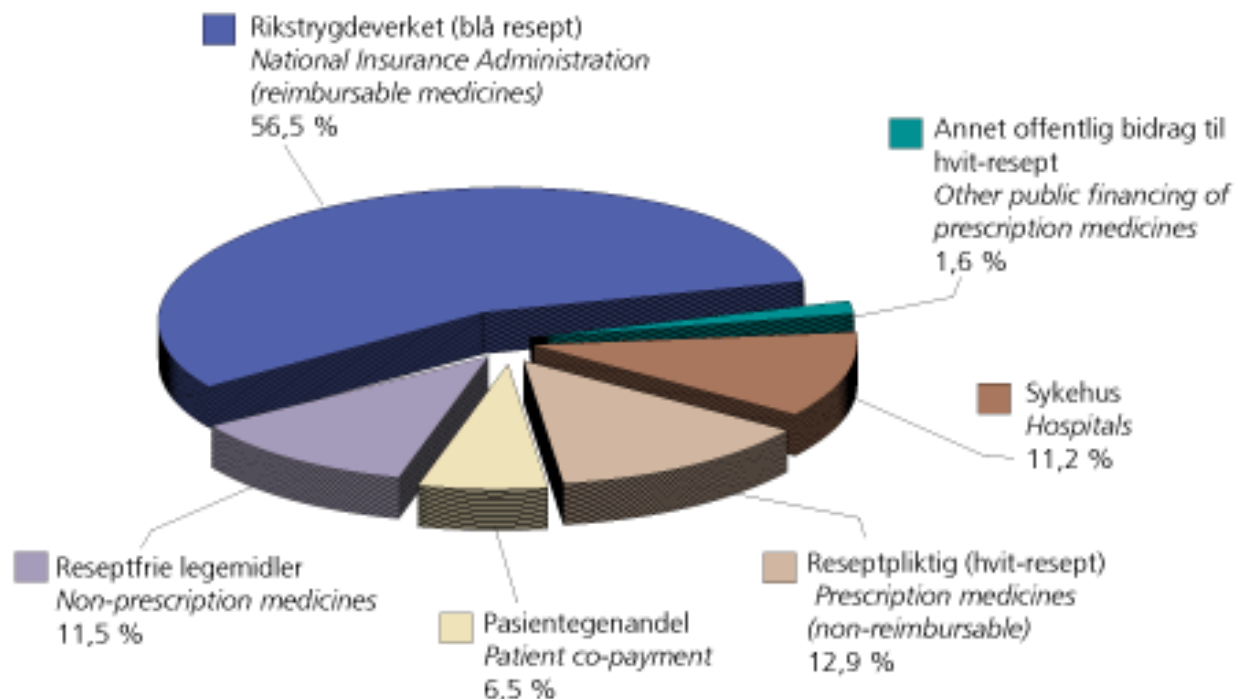
Tall fra 2004
 Figures from 2004

2.01 Prisendring på legemidler og generell prisvekst *Changes in medicine prices and the general rate of inflation*

Kilder: Statistisk sentralbyrå og LMI/Farmastat
Sources: Statistics Norway and LMI/Farmastat

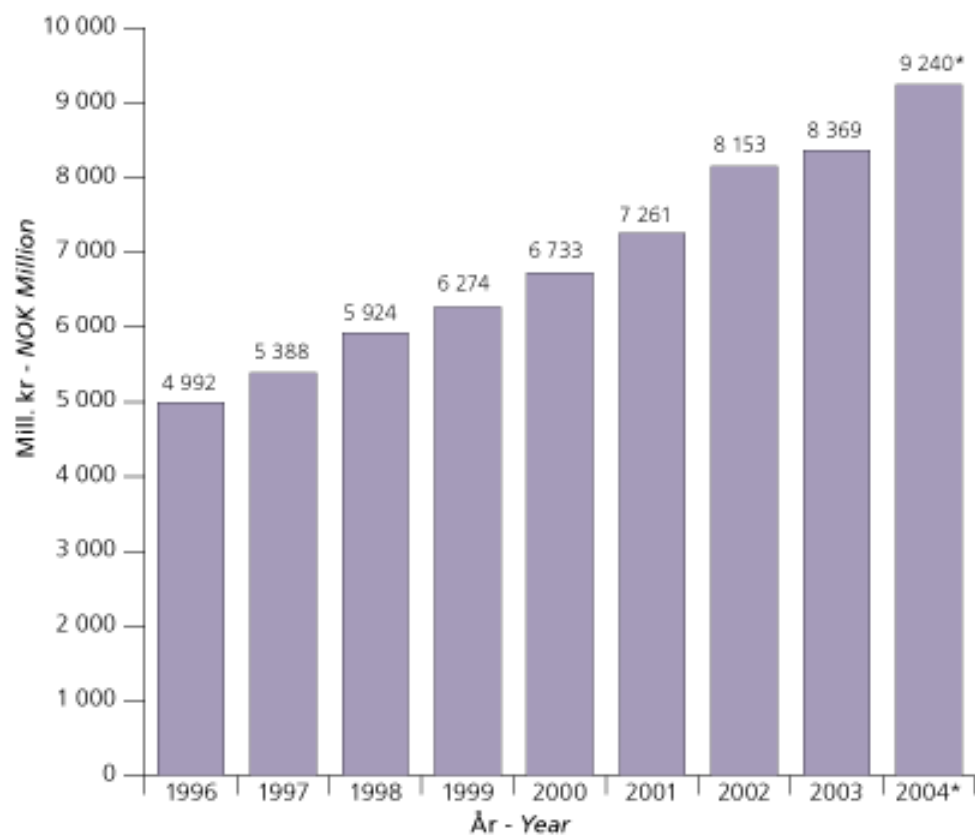
2.03 Finansiering av legemiddelforbruket *Payment for pharmaceutical consumption*

Kilder: RTV, SSB, NAF, LMI, Farmastat
*Sources: National Insurance Administration,
Statistics Norway, Norwegian Pharmacy Association,
LMI and Farmastat*

Tall fra 2003
Figures from 2003

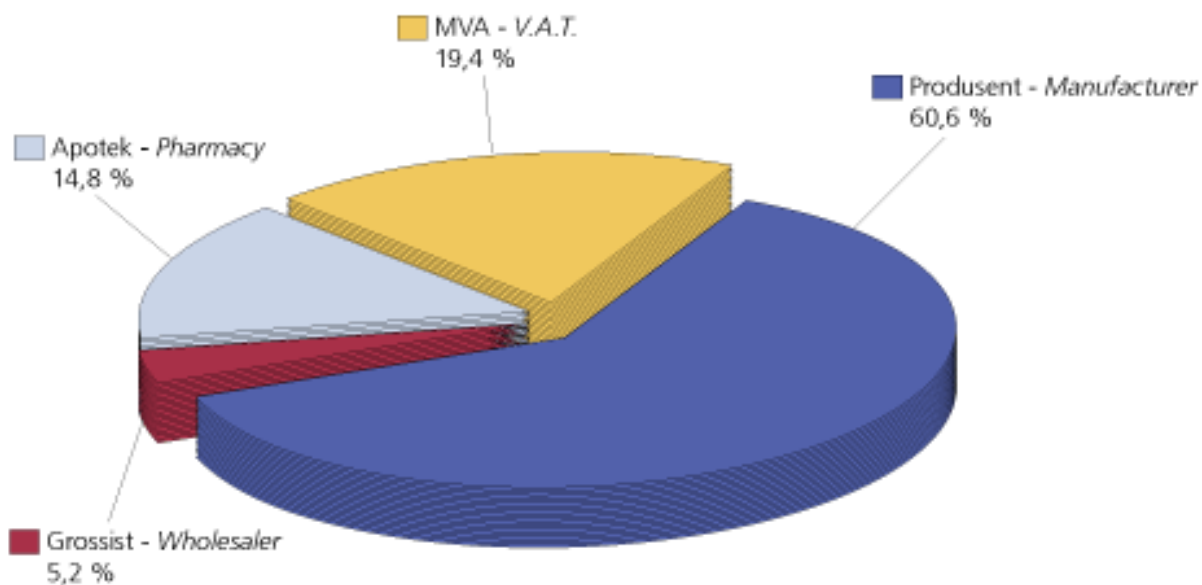
2.02 Offentlige utgifter til legemidler på blå resept *Public spending on reimbursable prescription medicines*

Kilde: Rikstrygdeverket (*HOD, anslag for 2004), LMI
Source: National Insurance Administration
(*Ministry of Health and Care Services, estimate for 2004), LMI

Tall i mill. 2004-kroner
Figures in mill NOK, 2004 currency

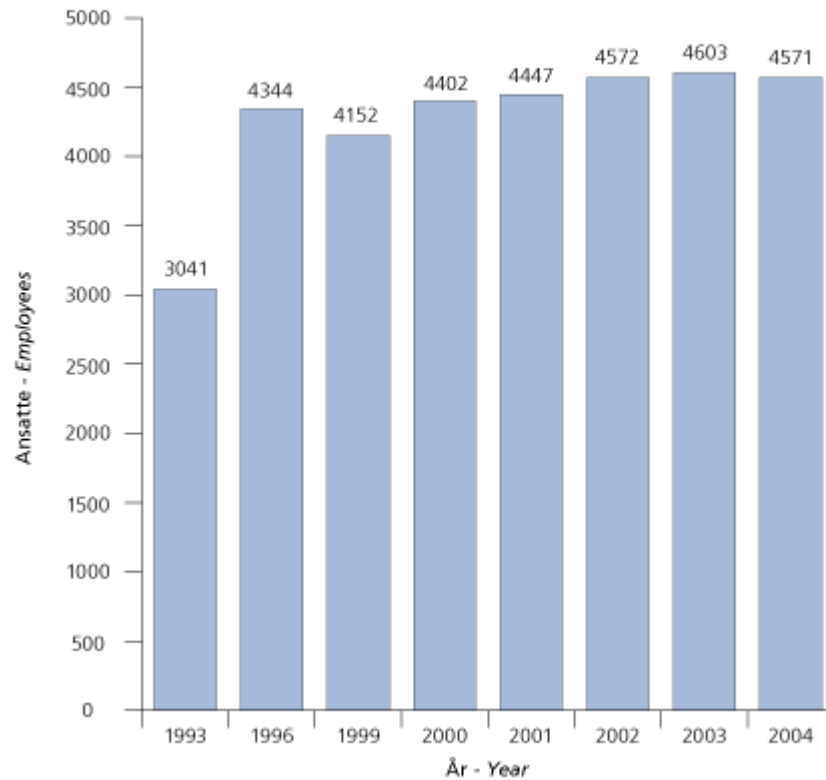
1.12 Fordeling av legemiddelomsetningen på omsetningsleddene *Total sales by distribution chain*

Gjelder omsetning gjennom apotek
Covers sales through pharmacies
Kilde - Source: LMI/Farmastat

Anslag for 2004
Estimate for 2004

5.08 Antall ansatte i legemiddelindustrien i Norge
Number of employees in the pharmaceutical industry in Norway

Kilde - Source: LMI

Legemiddelindustriens omfang og struktur i Norge

- De fleste firmaene er utenlandske som importerer, markedsfører og følger opp sine produkter i Norge. Også klinisk forskning
- Seks av medlemsfirmaene har legemiddelproduksjon i Norge
- Importen betydelig større enn eksporten

To hovedgrupper produsenter

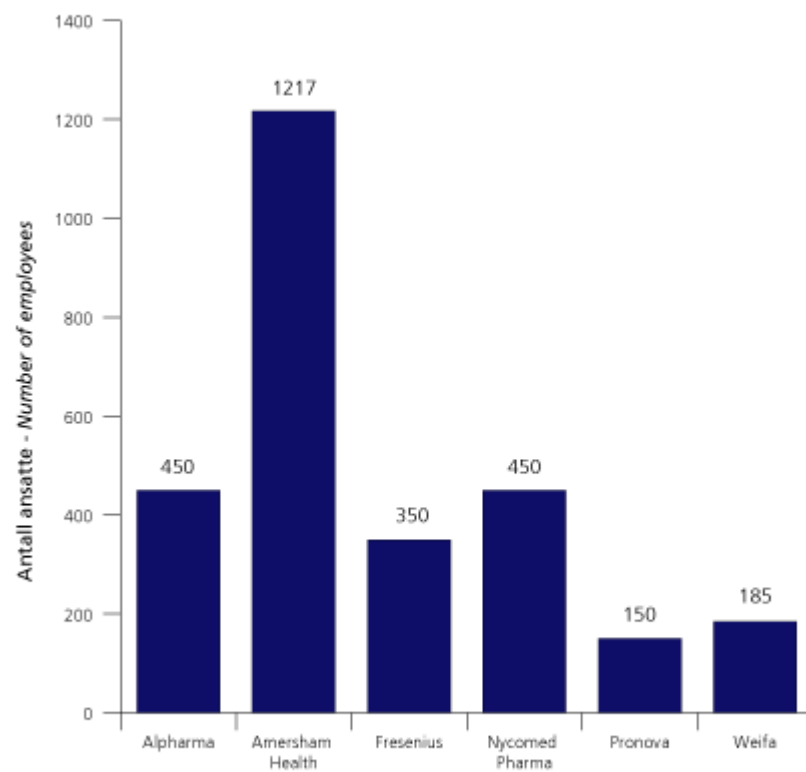
- Store internasjonale selskaper
 - Salg av legemidler i store deler av verden
 - Står for mesteparten av FoU
 - Betydelig markedsmakt
 - Konkurransen knyttet til FoU
- Små lokale produsenter
 - Lite FoU
 - Stort sett produksjon av generika
 - Konkurransen knyttet til pris

1.08 De 25 største legemiddelfirmaene på det norske markedet
The top 25 pharmaceutical companies on the Norwegian market

Plasering 2004 (2003) Rank 2004 (2003)	Firma - Company	Omsetning 2004 AIP, mill. kr Total sales 2004 PPP, NOK mill.	Omsetningsvekst Sales growth	Andel av totalmarkedet - Market share
1 (1)	Pfizer A/S	1 357,3	-2,5 %	13,3 %
2 (3)	AstraZeneca AS	773,2	7,2 %	7,6 %
3 (4)	GlaxoSmithKline AS	766,5	9,0 %	7,5 %
4 (2)	MSD (Norge) A/S	668,6	-18,5 %	6,5 %
5 (6)	Novartis Norge A/S	414,5	14,9 %	4,0 %
6 (5)	Nycomed Pharma AS	394,4	5,3 %	3,9 %
7 (9)	Wyeth Lederle AS	383,3	41,9 %	3,7 %
8 (10)	Schering-Plough A/S	318,1	18,8 %	3,1 %
9 (8)	Farmagon AS**	316,0	16,3 %	3,1 %
10 (7)	Bristol-Myers Squibb Norway Ltd.*	288,6	-0,6 %	2,8 %
11 (12)	Alpharma AS	282,5	8,9 %	2,8 %
12 (13)	Roche Norge A/S	273,6	9,7 %	2,7 %
13 (11)	Aventis Pharma AS	265,2	-0,8 %	2,6 %
14 (14)	Eli Lilly Norge AS	255,7	7,0 %	2,5 %
15 (15)	Novo Nordisk Scandinavia AS	231,2	10,0 %	2,3 %
16 (17)	Janssen-Cilag AS	220,5	18,7 %	2,2 %
17 (16)	Weifa AS	198,4	-2,5 %	1,9 %
18 (20)	Abbott Norge as	192,7	43,8 %	1,9 %
19 (18)	Orifarm A/S**	189,9	25,0 %	1,9 %
20 (-)	ratiopharm AS	158,5	108,6 %	1,5 %
21 (21)	Schering Norge A/S	148,5	11,1 %	1,5 %
22 (19)	Organon A/S	141,7	2,1 %	1,4 %
23 (22)	H. Lundbeck A/S	130,4	-2,2 %	1,3 %
24 (25)	Boehringer Ingelheim Norway KS	130,2	15,0 %	1,3 %
25 (-)	Sanofi Synthelabo AS*	112,3	15,5 %	1,1 %
Sum omsetning 25 største legemiddelfirmaer - Aggregate sales top 25 companies		8 611,8	6,0 %	84,1 %
Sum omsetning alle legemiddelfirmaer - Aggregate sales all companies		10 236,2	6,9 %	100,0 %
* 50% av omsetningen for BMS-Sanofi er medtatt i hhv. Bristol-Myers Squibb Norway Ltd. og Sanofi Synthelabo AS sin omsetning * 50% of sales for BMS-Sanofi has been added to Bristol-Myers Squibb Norway Ltd' and Sanofi Synthelabo AS' sales, respectively				
** Parallellimportører **Paralell importers				

Kilde: LMI/Farmastat
 Source: LMI/Farmastat

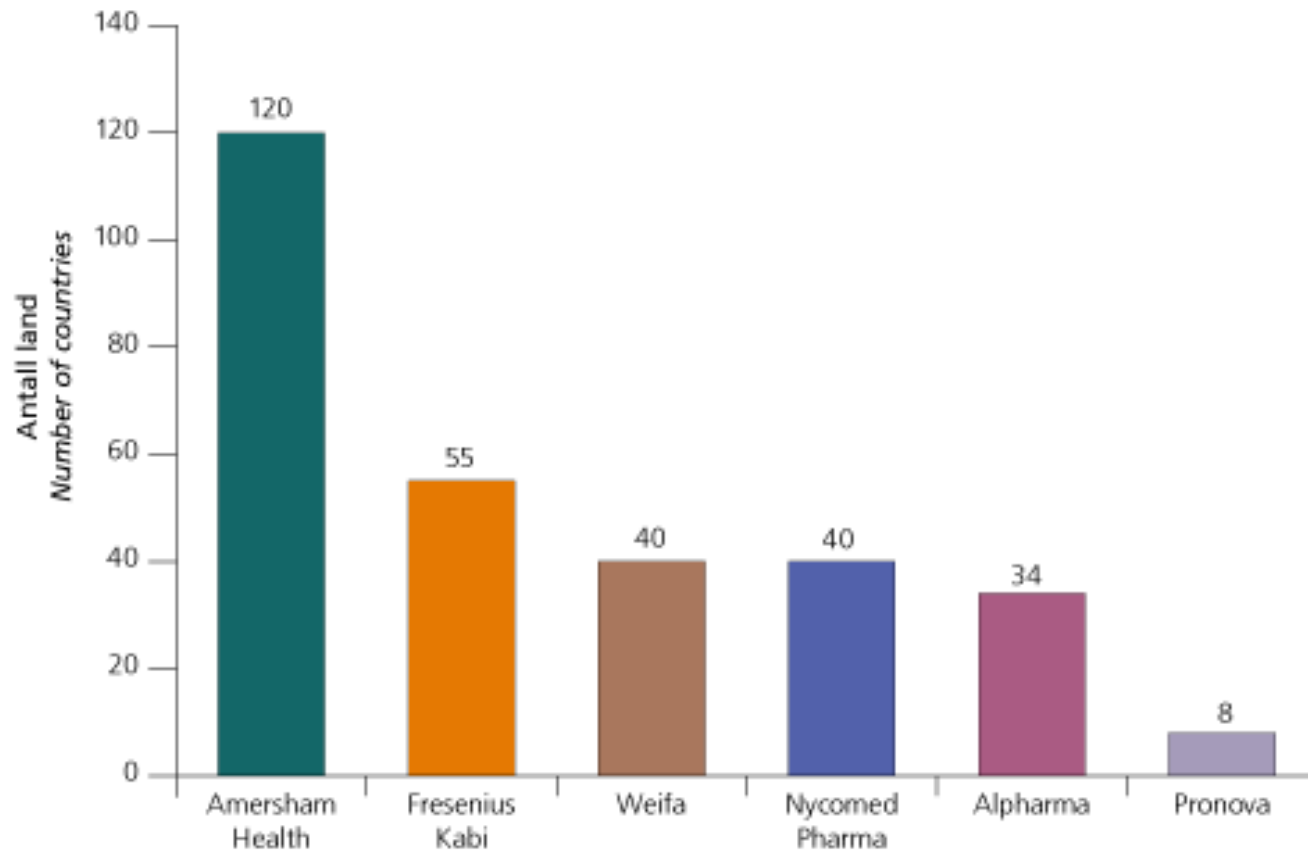
5.09 Ansatte i farmasøytiske bedrifter med produksjon i Norge
Employees in pharmaceutical companies with production facilities in Norway

Kilde: LMI
Source: LMI

Tall fra 2004
Figures from 2004

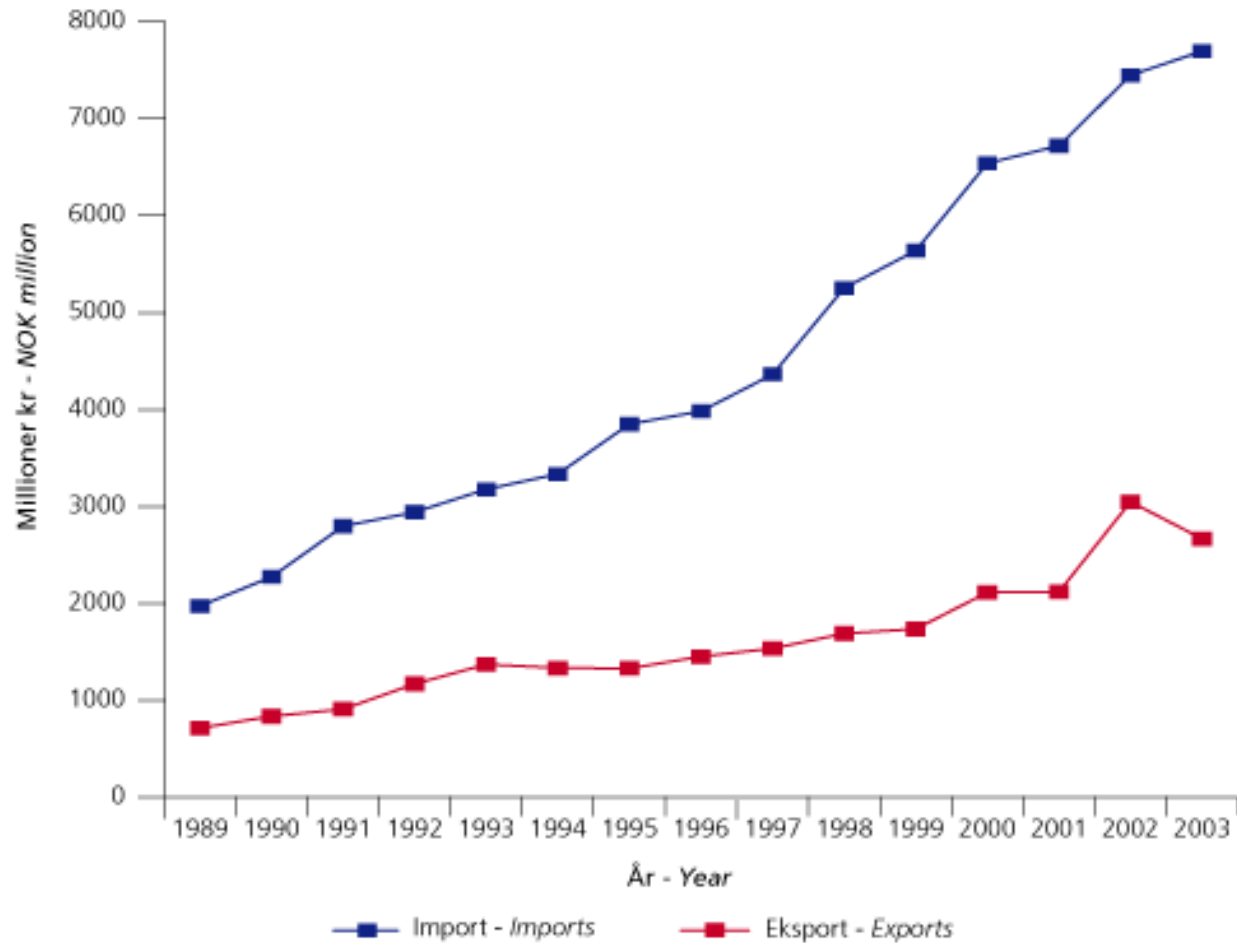
5.06 Antall mottakerland av norskproduserte legemidler
Number of countries receiving pharmaceuticals produced in Norway

Kilde - Source: LMI

Data fra 2004
Data from 2004

5.05 Norges import og eksport av legemidler *Norway's imports and exports of medicines*

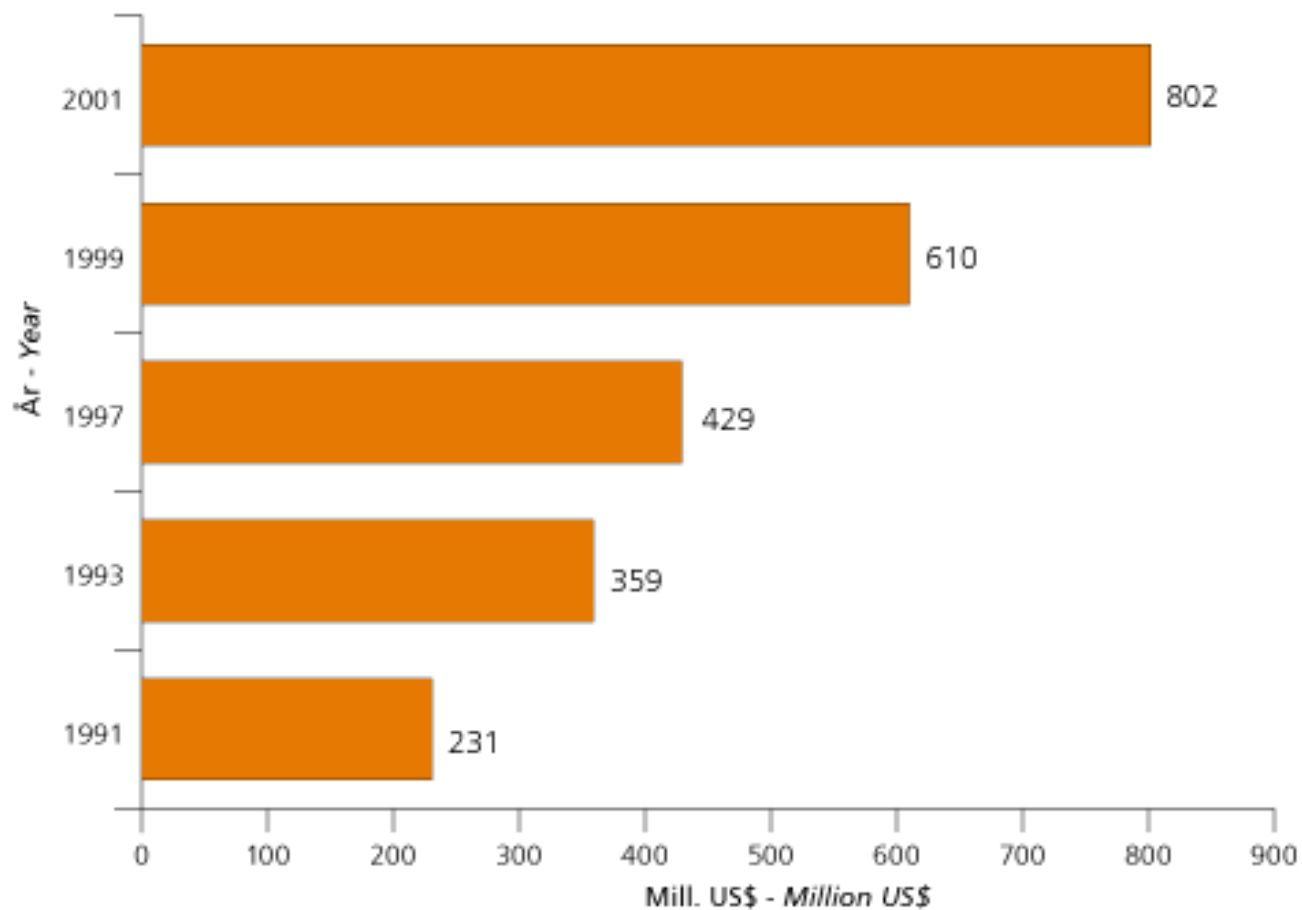

Kilde: SSB/LMI
Source: Statistics Norway/LMI

De internasjonale selskapenes omfang og struktur

- Sterkt internasjonalisert næring
- Farmasøytisk industri en viktig næringsgren i mange land
- Fragmentert struktur
- Omfattende forskningskonkurransen og utstrakt bruk av markedsføring
- Betydelig markedsmakt
- Betydelig forskjell i kunnskap mellom produsenter og kunder

6.09 Forsknings- og utviklingskostnader for et nytt legemiddel
Research and development costs for new medicines

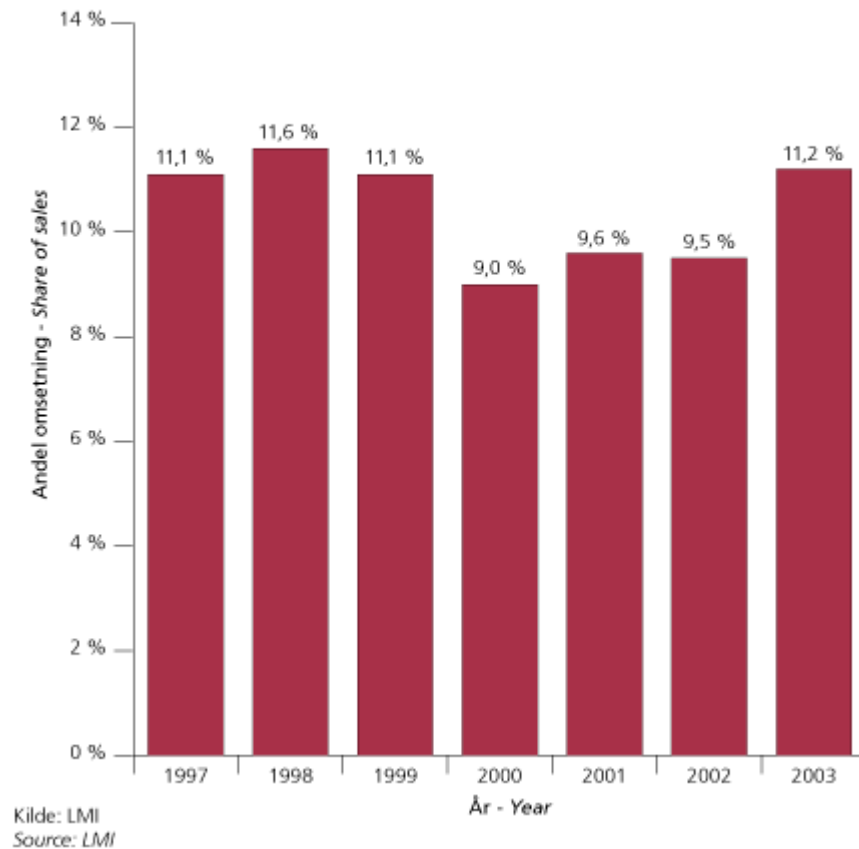
Kilde - Source: EFPIA

De internasjonale selskapenes omfang og struktur forts.

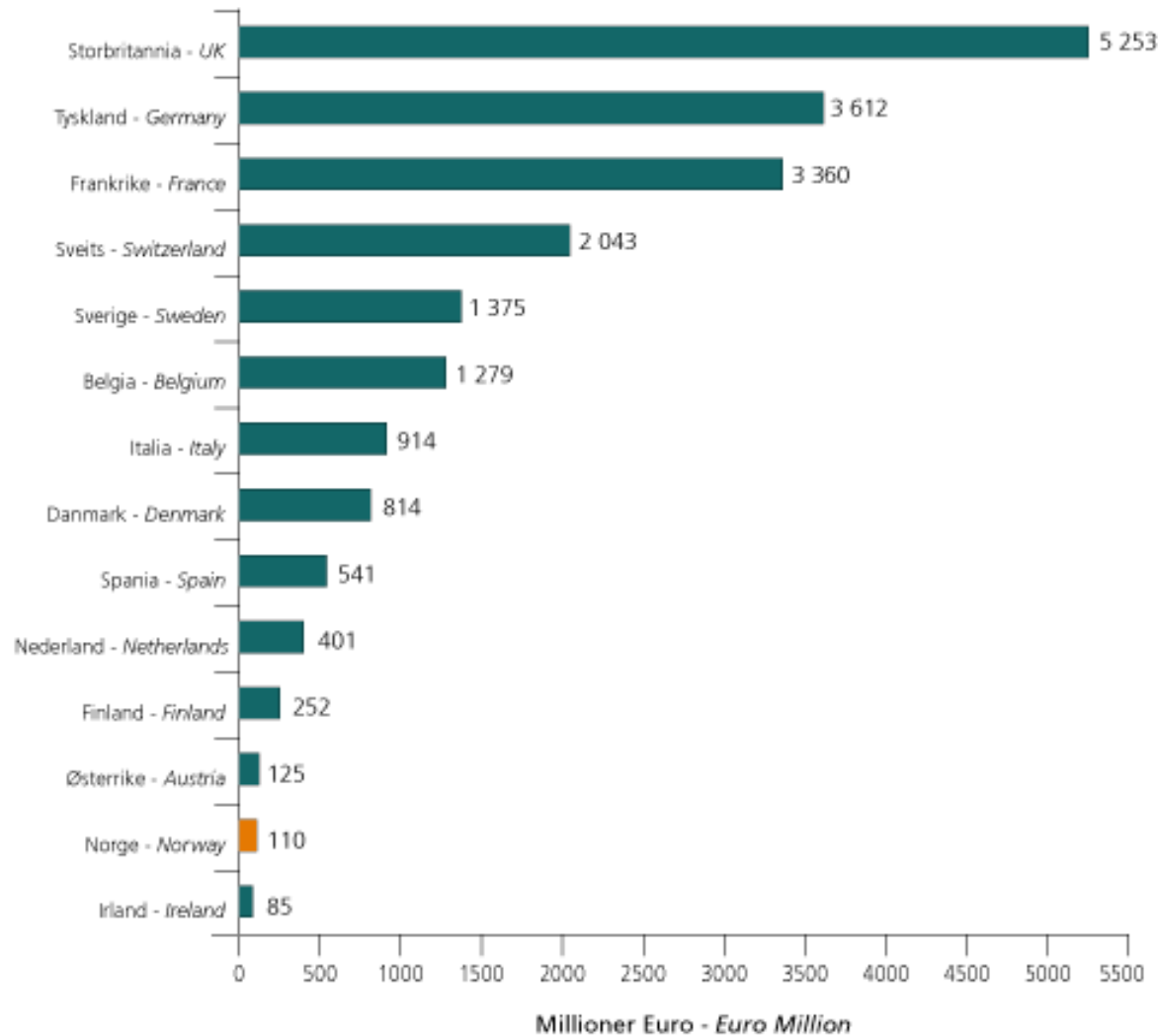
- Konkurransen om å utvikle nye legemidler; liten grad basert på pris
- Høy inntjening
- Høy forsknings-og utviklingsintensitet

- Hva med tilgjengeligheten av viktige legemidler??!

5.02 Investeringer i forskning og utvikling i prosent av omsetningen
Investments in research and development, percentage of sales

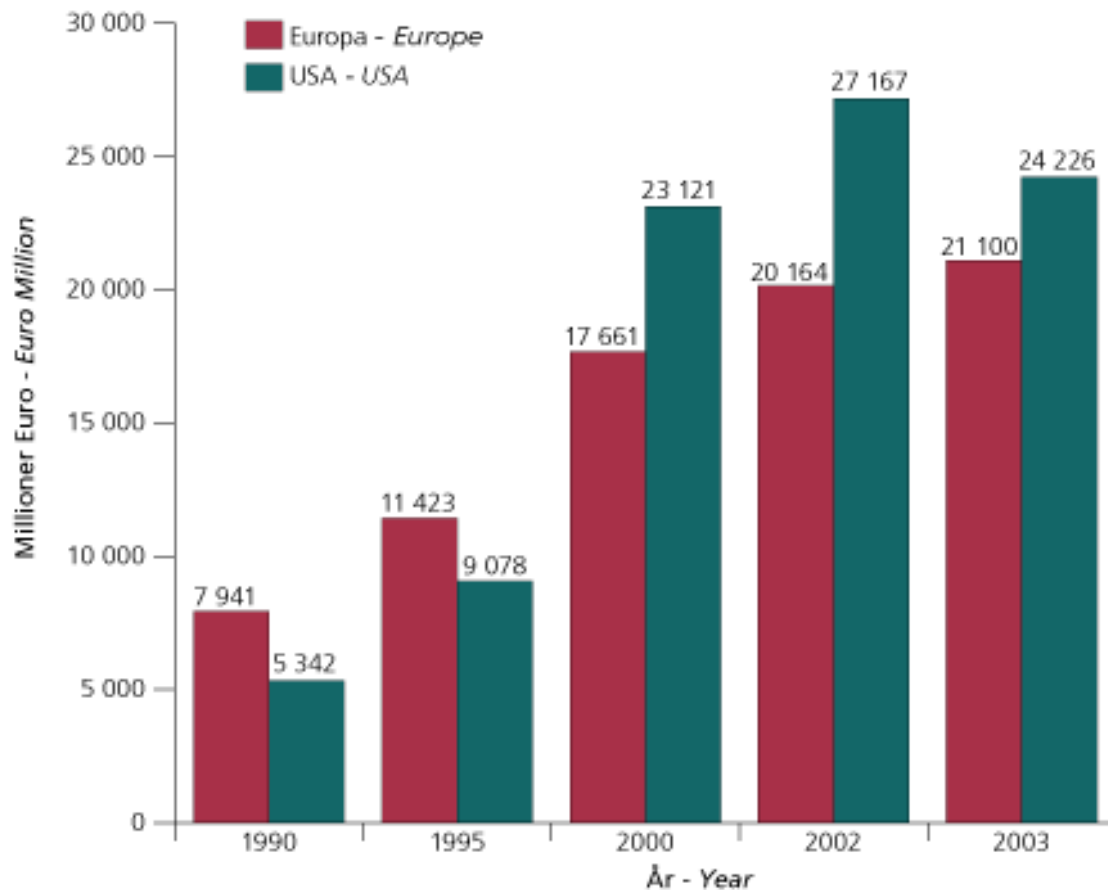
6.12 Legemiddelindustriens investeringer i forskning og utvikling i Europa *The pharmaceutical industry's investments in research and development in Europe*

Kilde: EFPIA
Source: EFPIA

Tall fra 2002
Figures from 2002

6.14 Legemiddelindustriens investeringer i FoU i Europa og USA
The pharmaceutical industry's R&D investments in Europa and the U.S.

Kilde: EFPIA & PhRMA
Source: EFPIA & PhRMA

2003-tall er estimater
2003 figures are estimates

Tiltak som har blitt iverksatt for å kontrollere utgiftsveksten bedre

- Ulike former for referanseprissystemer
- Terapiveiledning
- Direkte prisforhandlinger med industrien
- Sammenslåinger på kjøpersiden (LIS)
- Refusjonskontrakter SLV-industrien
- Generisk bytte

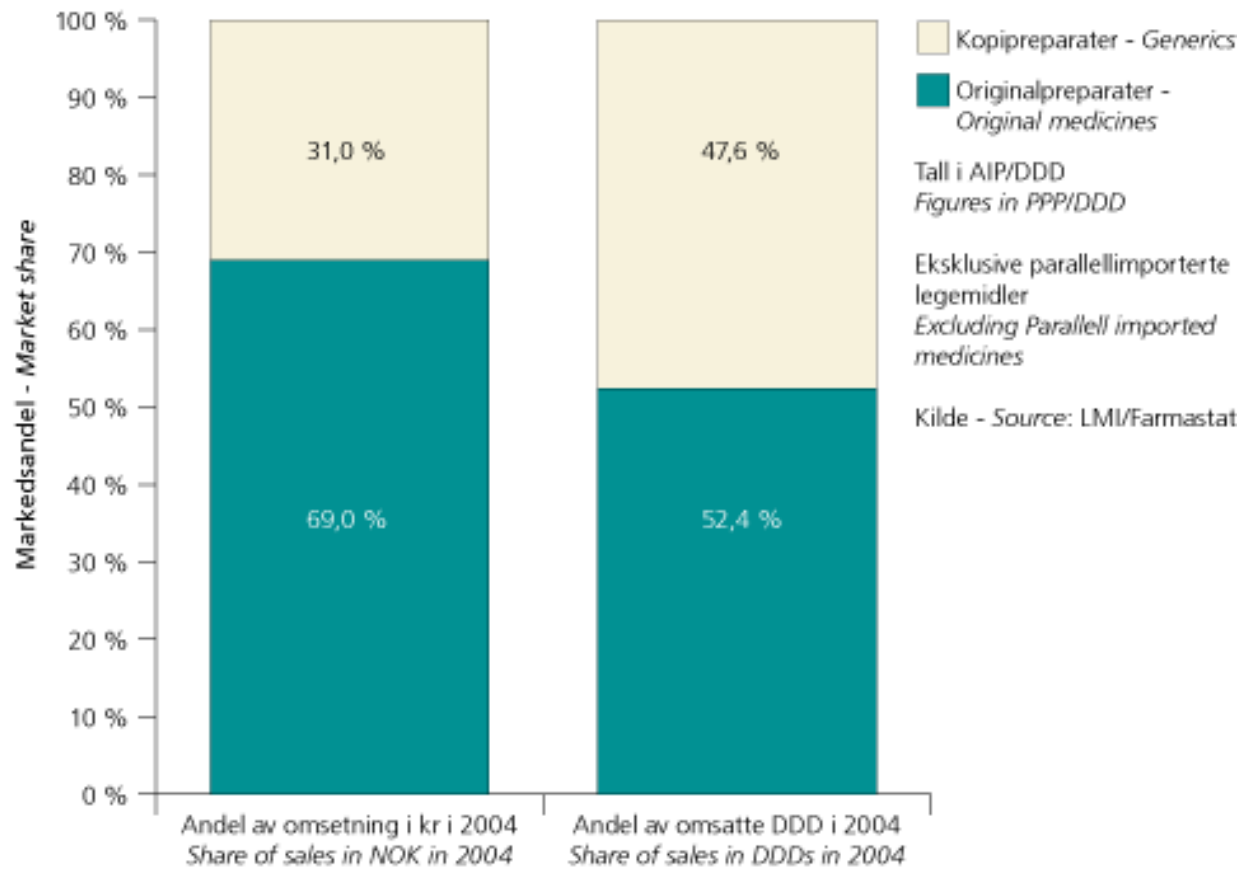
- Ført til sammenslåinger (fusjoner) blant produsentene

1.15 Omsetning av generiske legemidler (DDD) *Sales of generics (DDD)*

Kilde - Source: LMI/Farmastat

1.16 Kopipreparaters andel av det samlede generiske markedet *Generics' share of the generics interchangeable market*

Reguleringsbestemmelser

- Patentbeskyttelse
- Pris- og fortjenesteregulering
- Regler om godkjenning og markedsføringstillatelse

Om patentbeskyttelse

- Hensikt: stimulere til utvikling av nye legemidler
- Begrenser konkurransen og fører til en høyere pris
- 20 års levetid
- En nasjonal enerett; "verdenspatent" eksisterer ikke

Om prisdannelse

- Fastsettelse av maksimal utsalgspris på reseptpliktige legemidler
- Trinnprismodellen gjeldende nå
 - Refusjonsprissystem
 - Erstattet indeksprissystemet
- Krav om legemiddeløkonomisk analyse for opptak i blåreseptordningen

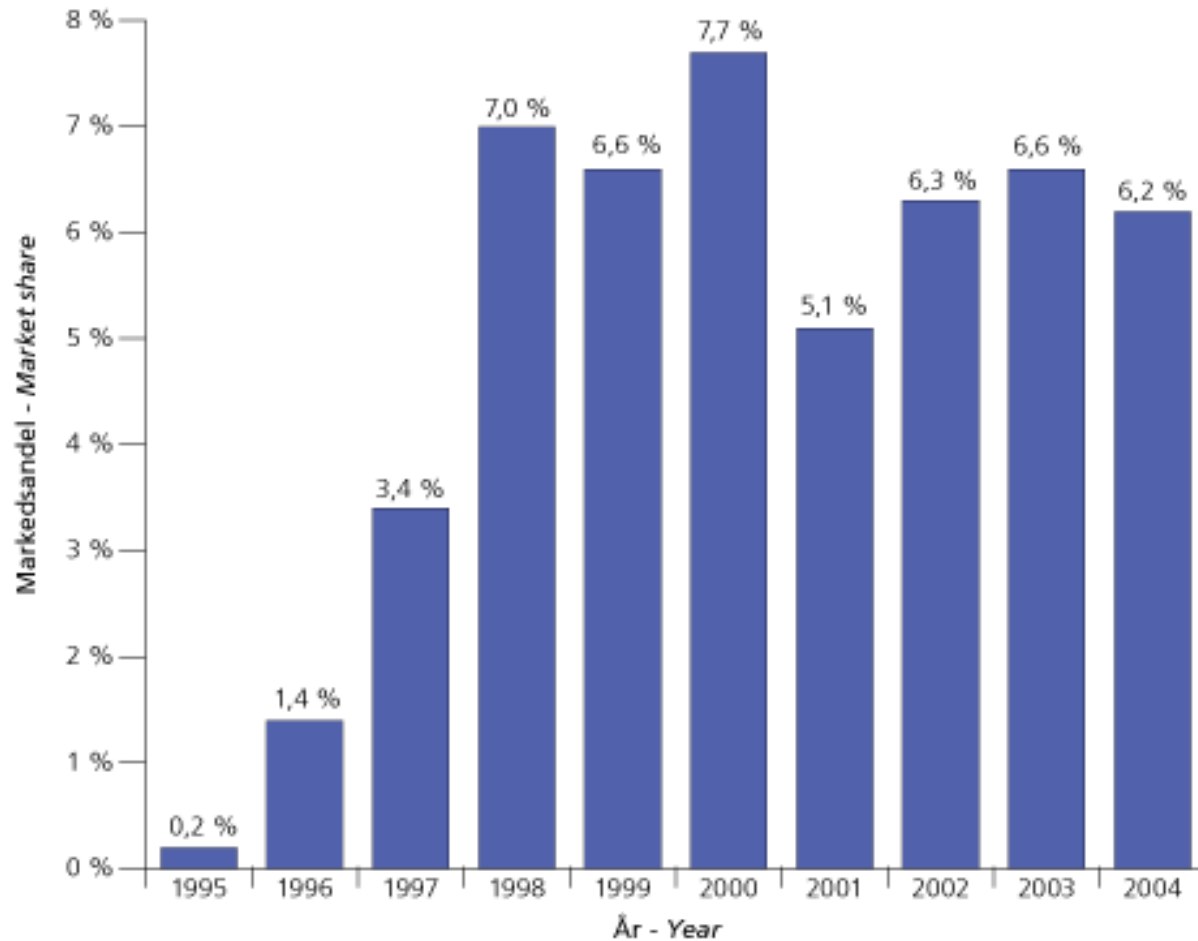
Om regler for godkjenning og markedsføringstillatelse

- Farmasøytiske spesialpreparater skal, før det bringes i handelen eller utleveres, være godkjent og ha MT
- Skal fattes avgjørelser vedrørende reseptplikt og reseptgruppe
- Eventuelle særlige utleveringsbestemmelser eller forskrivningsregler
- EU's regelverk er gjeldende

Parallellimport

- Innførsel av legemidler som allerede er registrert i Norge, men som kan kjøpes billigere i andre EØS-land
- Identisk med hensyn på virkestoffer, klinisk effekt og bivirkninger
- Hensikt: reduksjon av legemiddelutgiftene!

1.17 Omsetning av parallellimporterte legemidler *Sales of parallel imported medicines*

Kilde: LMI/Farmastat
Source: LMI/Farmastat

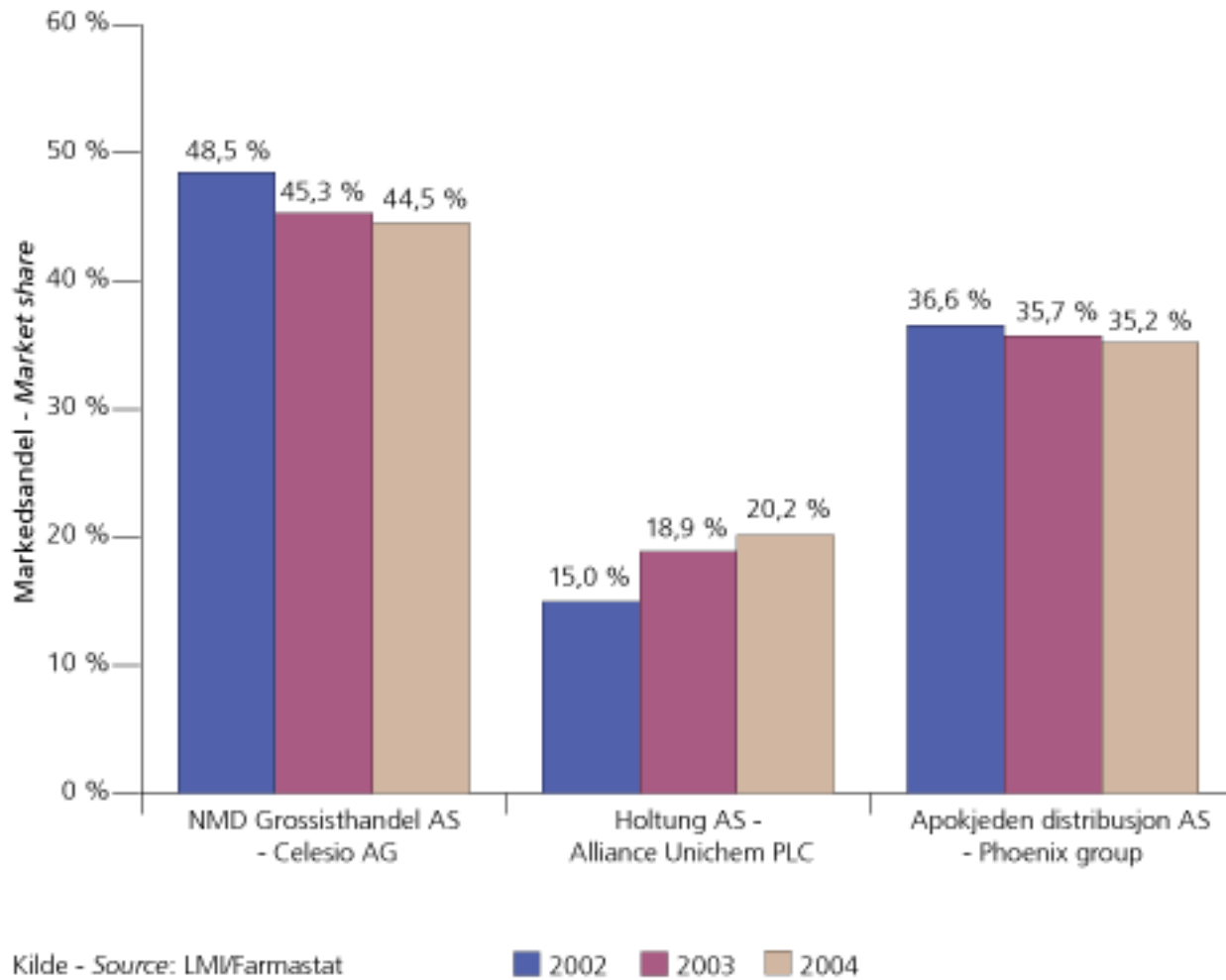
Grossistene - innledning

- 01.01.1995: Grossistmonopolet falt og to nye grossister etablerte seg; Tamro og Holtung
- Norsk Medisinaldepot ASA ledende aktør i de påfølgende årene
- Sommeren 2000: Apokjeden forpliktet seg til å bruke Tamro som grossist
- 01.01.2004: Holtung integrert med Alliance apotekene

Vertikal integrasjon

- Krysseierskap mellom grossist og detaljist
- Kundegrunnelaget til grossisten sikres
- Man kan i større grad bestemme ved hvilket ledd det lønner seg å ta ut fortjenesten

1.18 Markedsandel for legemiddelgrossister *Market share for wholesalers*

Grossistvirksomhet

- Defineres som innkjøp, oppbevaring, engroshandel og utførsel av legemidler
- Importvirksomhet kan være en del av grossistvirksomheten, men innførselen kan også foretas av godkjente importører
- Gjelder både direkte importerte og parallellimporterte legemidler med MT i Norge
- Statens Legemiddelverk gir grossistgodkjenning

De viktigste kravene

- Fullsortiment
- Landsdekking
- Levering innen 24 timer hvor som helst i landet
- Kan pålegges å holde et beredskapslager av nødvendige legemidler
- Sikre og dokumenterbare rutiner
- Krav til innkjøp og salg

Krav til kvalitetssikring

- Lagringsbetingelser
 - Temperatur
 - Plass for lagring (A-og B-preparater)
- Plukksystemer
- Plukkrutiner
- Distribusjonsbetingelser
 - Temperatur
 - A-og B-preparater

Andre tjenester grossistene kan tilby

- Returordning
- Spesialbestillinger
- Dosepakking
- Ompakking
- Pre-wholesale

Mer om pre-wholesale

- Det som skjer med varen fra den er produsert og til den når grossistene
- To typer: konsignasjonslagring og tredjepartslogistikk (3P)
- Hensikt: Produsentene slipper å bygge opp slike funksjoner i eget selskap

Konsignasjonslagring

- Produsentenes varer ligger sammen med grossisten sine egne varer
- Produsentens eiendom inntil grossisten har bestilt og fysisk hentet ut varen for videresalg

Tredjepartslogistikk (3P)

- Produsentenes varer ligger på et eget lager
- Produsentens egen eiendom
- Hensiktsmessig for produkter som er av stort volum